

MAHA-ANALYSE 2020 en impact van de Covid-19-crisis

Véronique Goossens & Arnaud Dessoy

18 november 2020

WELKOMSTWOORD

Arnaud Frippiat, nationaal directeur
Public & Social Banking

Financiële situatie van de ziekenhuissector was vóór de Covid-19-crisis ook al onrustwekkend

Terugblik op enkele kerncijfers (2018)

- Courant resultaat van 31 mio EUR, dus 0,2% van de omzet
- Bijna één op de drie ziekenhuizen is verlieslatend (32%)
- 20% van de ziekenhuizen genereren onvoldoende cashflow (tot zelfs <0) om de terugbetaling van hun schulden aan te kunnen

Belangrijkste trends voor 2019?

Wat zien we in
de cijfers van 2019?

Steekproef van de studie

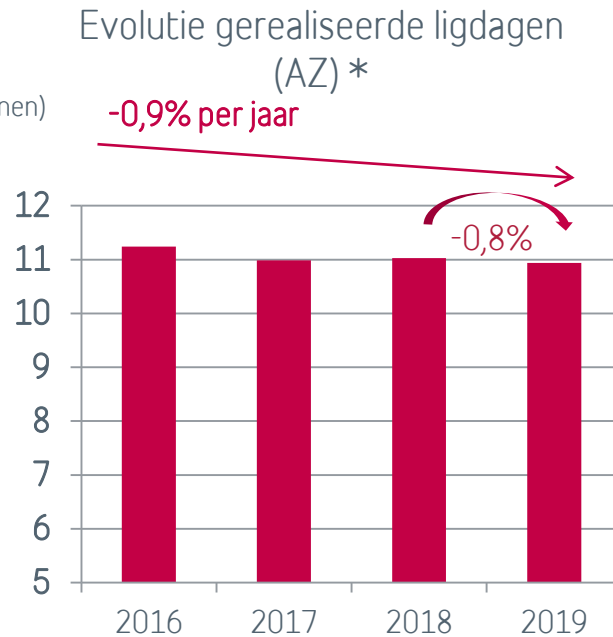
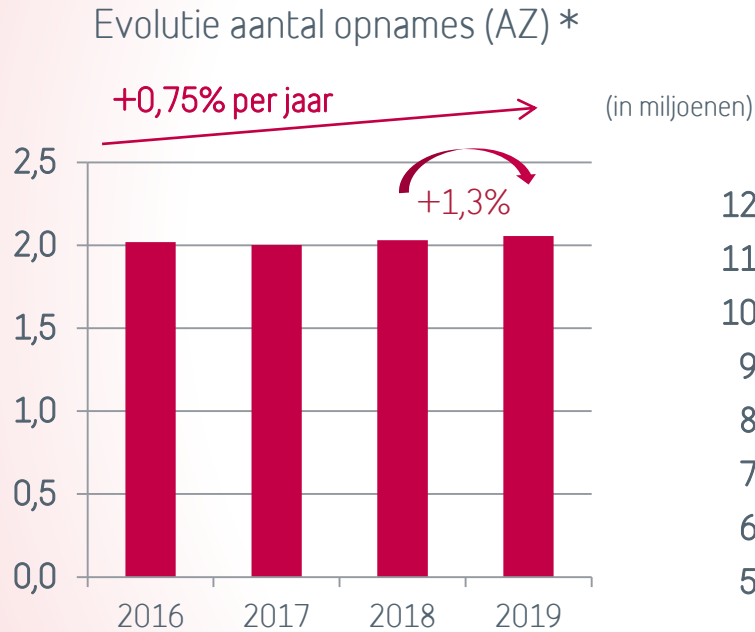
Algemene ziekenhuizen (zonder gespecialiseerde): 87/88

AZ-2019	Aantal bedden	Aantal instellingen*	% aantal bedden
Vlaanderen	24.896	48	57%
Wallonië	14.280	32	33%
Brussel	4.460	7	10%
Totaal steekproef AZ	43.636	87	100%

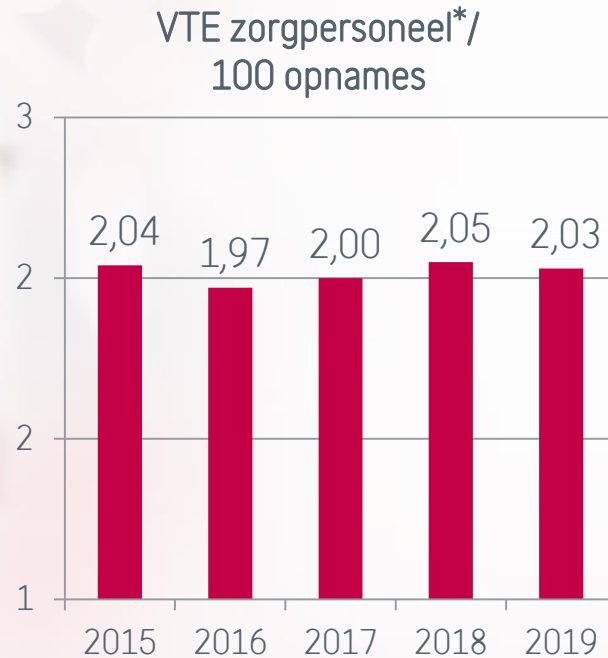
* Sommige entiteiten groeperen meerdere erkenningsnummers

Activiteit: zorg wordt intensiever

Het personeelskader blijft stabiel, ondanks intensere activiteit

Daling verblijfsduur
Voor CD-bedden:
2016: 4,9 => 4,4 op 4 jaar tijd

* Verplegingsdiensten (KP 210 tot 490)

Groei farmacieopbrengsten duwt omzet omhoog

AZ					
	% omzet		In mio €		Δ %
	2018	2019	2018	2019	2019
Omzet	100	100	15.367	16.133	+5,0
BFM en inhaalbedragen	35,9	34,7	5.522	5.597	+1,4
Farmaceutische producten	18,0	19,1	2.763	3.078	+11,4
Honoraria (incl. GPB)	41,0	40,7	6.295	6.572	+4,4

Significante groei van aandeel farmaceutische producten sinds 2015 (van 15% naar 19%)

2 nieuwigheden in 2019: Globaal Prospectief Bedrag (707) en Financiering deelstaten (706)

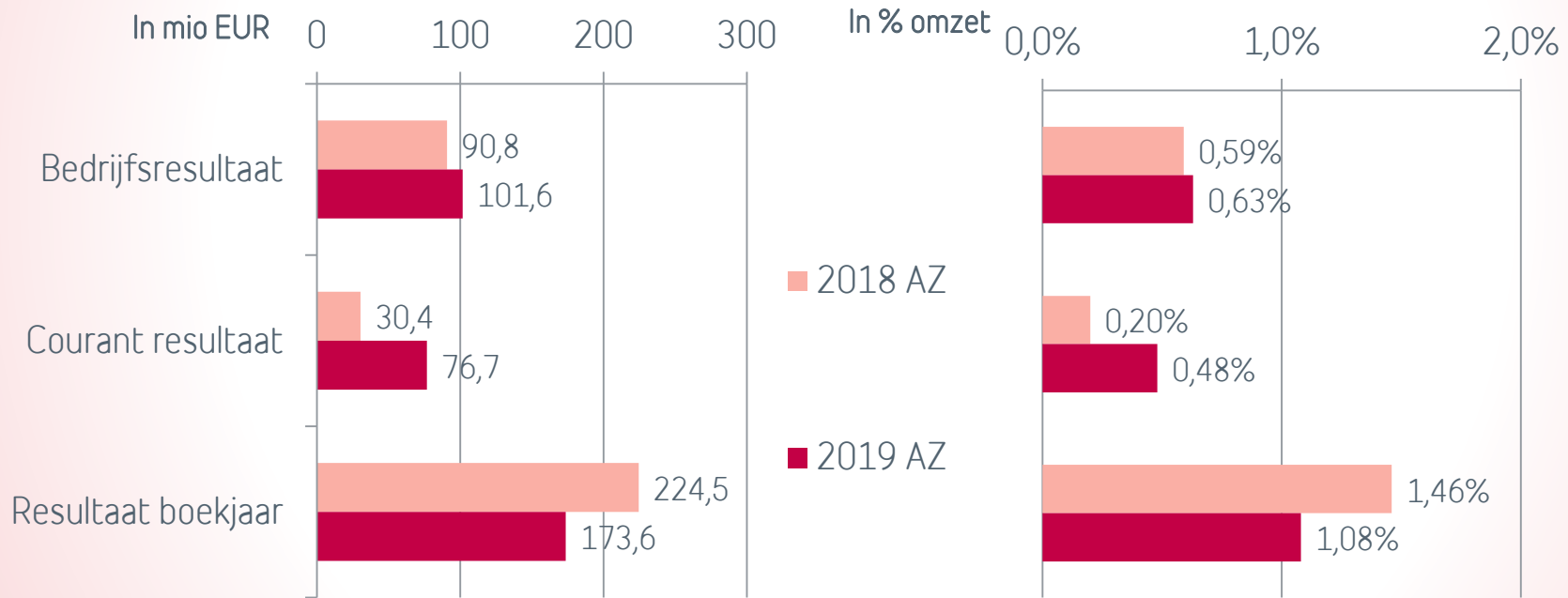
Bedrijfsresultaat blijft mager, ondanks een goede beheersing van de personeelskosten (AZ) en geen nieuwe budgetmaatregelen

AZ					
	% omzet		In mio €		Δ %
	2018	2019	2018	2019	2019
Omzet	100	100	15.367	16.133	+5,0
• Aankopen farma	18,5	19,6	2.843	3.158	+11,1
• Retrocessie honoraria	25,1	25,0	3.862	4.035	+4,5
Brutomarge	50,1	49,0	7.699	7.911	+2,8
Lonen	42,6	41,6	6.552	6.718	+2,5
Bedrijfsresultaat	0,6	0,6	91	102	+11,8

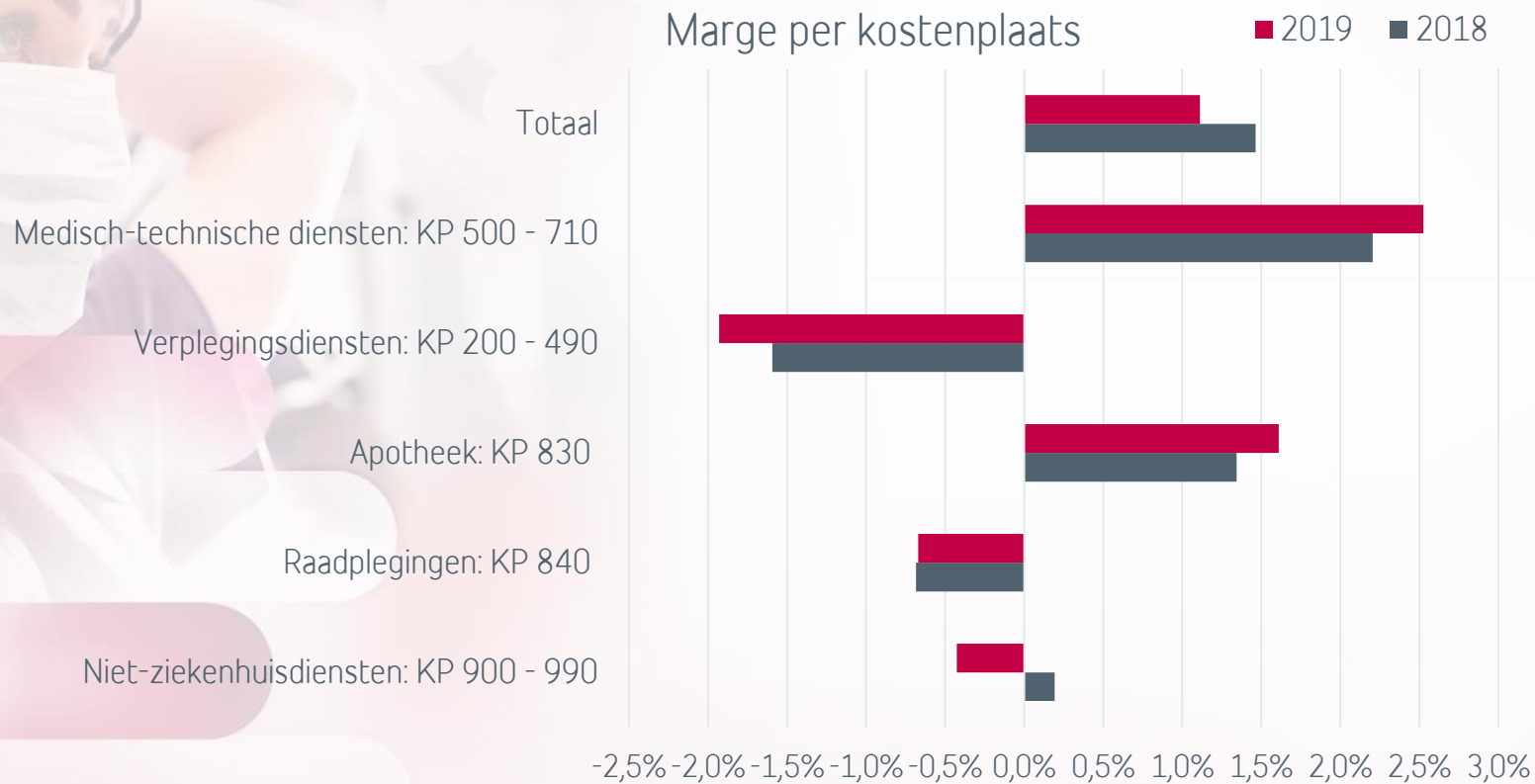

Flinterdun courant resultaat van 76,7 miljoen in verhouding tot omzet van 16,1 miljard (AZ)

Evolutie 2018-2019

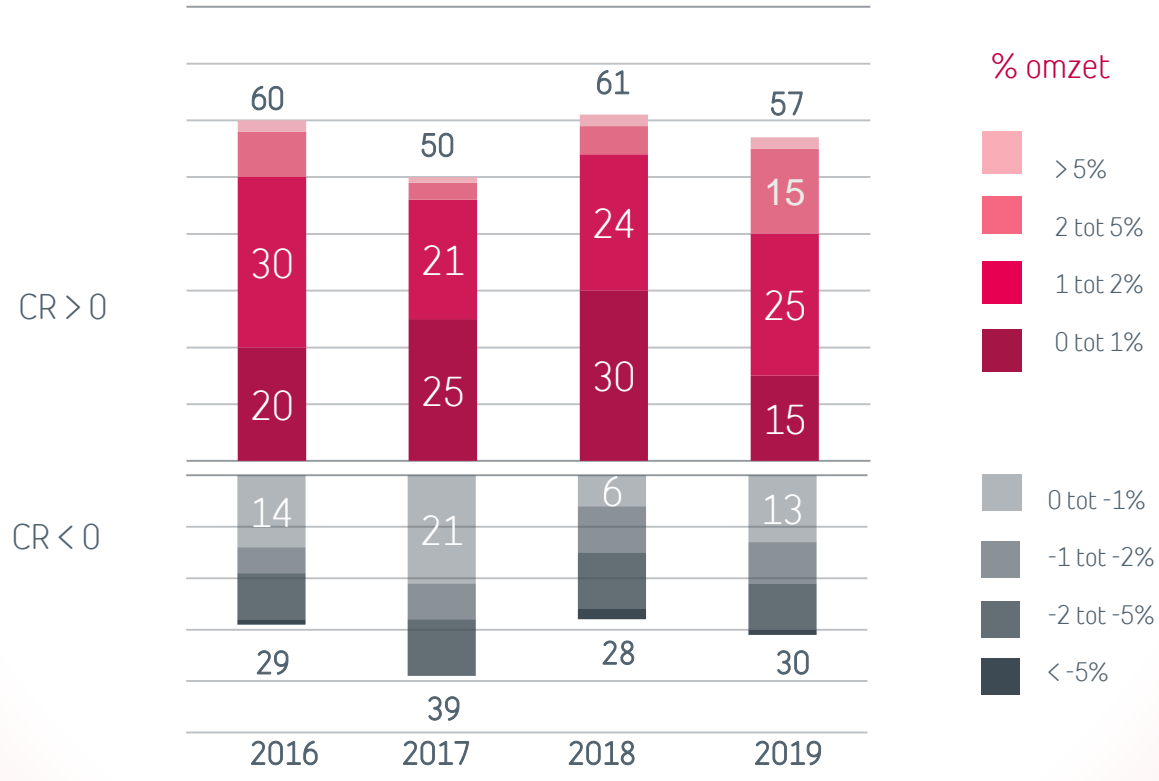

Apotheek en medisch-technische diensten dragen steeds sterker bij in het resultaat

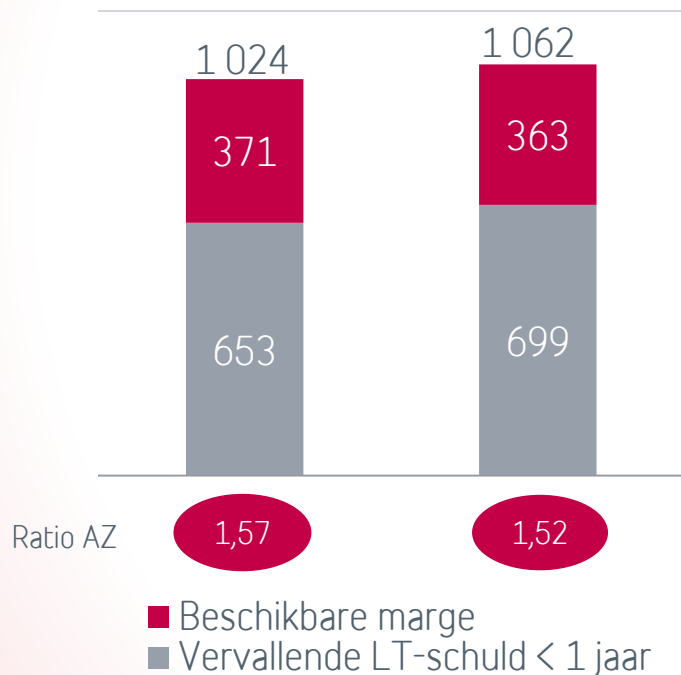
Een op de drie ziekenhuizen met deficitair courant resultaat

Aantal instellingen met positief en negatief courant resultaat

Significant aantal ziekenhuizen genereert onvoldoende cashflow voor toekomstige investeringen

Analyse gerealiseerde cashflow (in mio €)

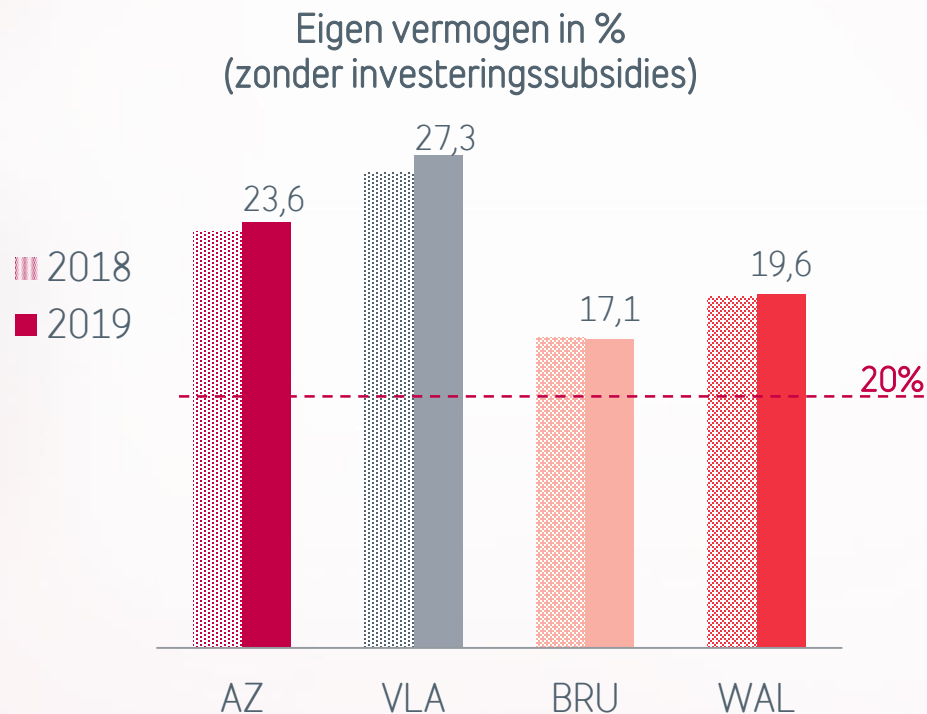
Aantal ziekenhuizen met onvoldoende cashflow om schulden die vervallen tijdens het boekjaar terug te betalen

	2018	2019
Onvoldoende CF	16	15
Negatieve CF	2	1

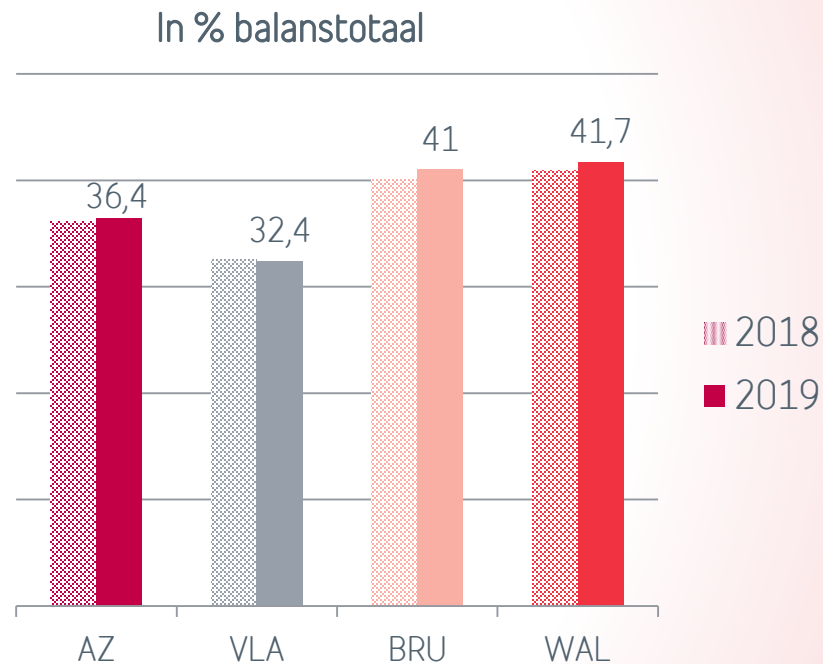
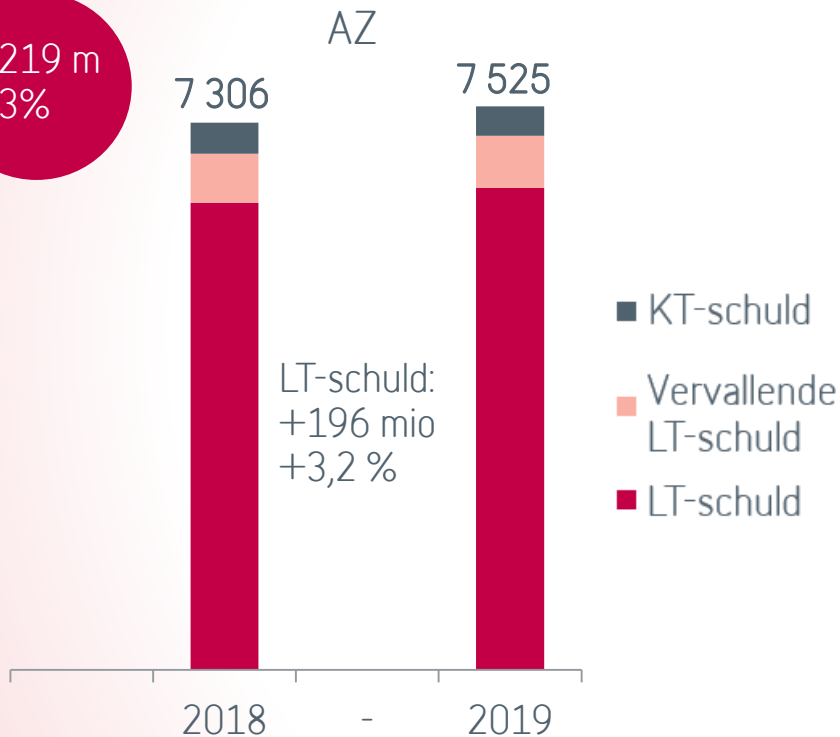
Stabiele solvabiliteit (van 23,1% naar 23,6%) beïnvloedt rechtstreeks de rating en toegang tot de kapitaalmarkt

Eigen vermogen
excl. investerings-
subsidies: 4,9 mia €
in 2019 (AZ)

Financiële schulden: hoge schuldgraad vereist structureel voldoende cashflow

+219 m
+3%

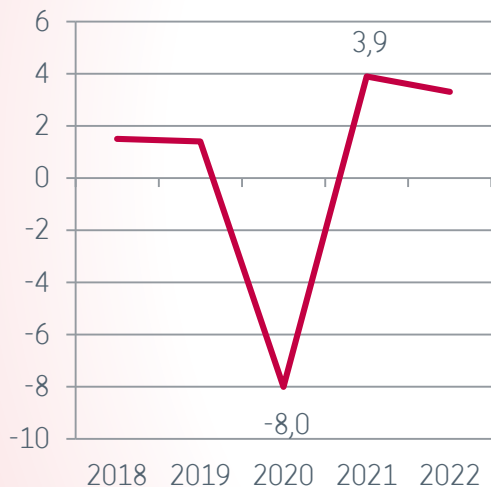

En toen kwam Covid-19...

De gezondheidscrisis heeft een grote impact op onze economie en verzwakt nog meer onze openbare financiën

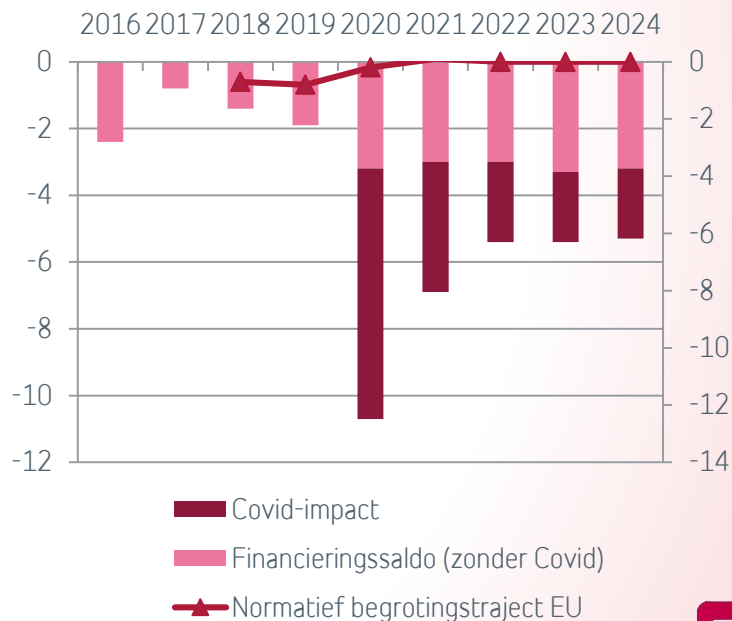
Evolutie BBP

De Belgische overheidsfinanciën gaan in 2020 richting een **historisch tekort** dat momenteel op **bijna 50 miljard euro** geschat wordt, dus ongeveer 10,7 % van het BBP.

De **schuldgraad**, die licht onder de drempel van 100% van het BBP zakte, schiet omhoog naar **116,5%** in 2020

Financieringssaldo (in % BBP)

Welke impact heeft de gezondheidscrisis op de resultaten 2020?

De inwerkingtreding van het **Ziekenhuisnoodplan** (1e en 2e golf) zorgt voor een sterke **verlaging van de algemene activiteiten** binnen de ziekenhuizen

Eerste trends van de impact op de resultaten 2020?

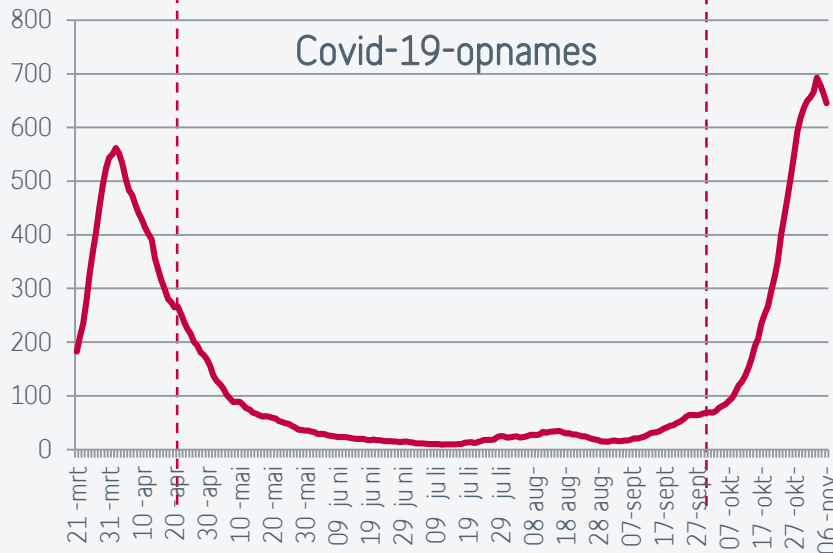

Tweede Covid-19-golf treft meer ziekenhuizen en is intenser

1e golf van 16 maart tot
5 mei 2020:
Ziekenhuisnoodplan (ZNP)
trad in werking

'reflexcapaciteit'
voorzien

2e golf: **gefaseerd ZNP**
Fase 1A: 100% vanaf 05-10
Fase 1B: 100% vanaf 26-10
Fase 2A/B: 100% vanaf 02-11
→ eind december?

- Intensiever
 - Opnames +
 - Intensieve zorgen +
- Langere duur
- Over het gehele grondgebied → alle ziekenhuizen zijn betrokken

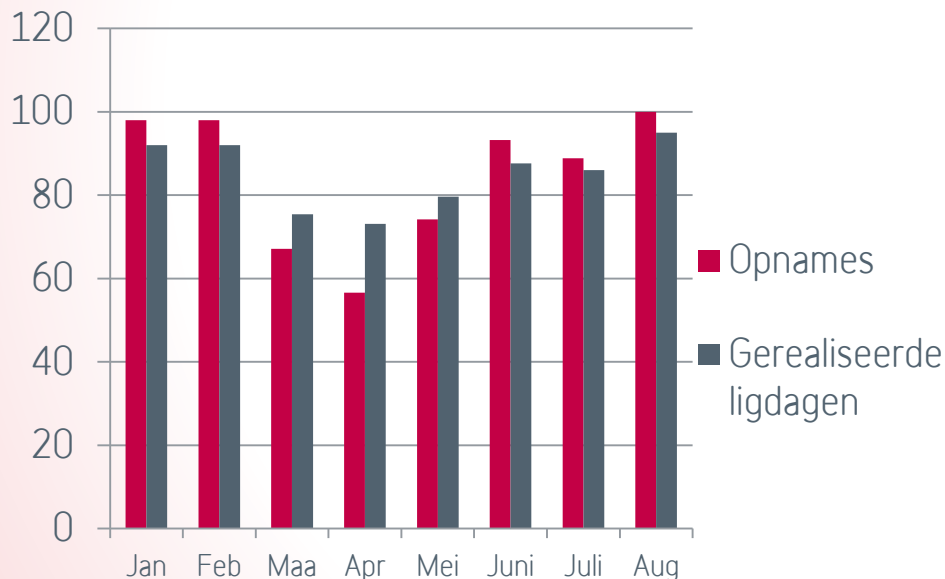

Evolutie van de activiteiten in 1e semester 2020

Ziekenhuisnoodplan
trad in werking

In % t.o.v. 2019

Activiteitsgraad
ZNP (t.o.v. 2019)

Opnames	59%
Gerealiseerde ligdagen	73%
Daghospitalisatie	45%
Consultaties	43%

Bron: enquête Zorgnet: N=33

Afname van de
gerealiseerde ligdagen
< afname van de opnames

Welke projectiebasis? Methodologie - Bron

Data 2020

Uitgevoerd juni 2020
(Covid-19) t.o.v. rekening 2019
(1e semester)

Steekproef van 25 AZ en
6 UZ

Activiteiten 1e semester 2020

- Input ziekenhuizen
- Enquête Zorgnet-Icuro (33 ziekenhuizen)

Berekeningsbasis =
resultatenrekening
2019

Extrapolatie 2020

Reflectiekader:

- Impact op het **courant resultaat**
- **Exclusief compensaties** door overheden (federaal, regionaal, lokaal)
- Onderscheid UZ en AZ
- Impact op 1e semester is wellicht onderschat (gevolg van voorraden, doorlooptijd facturatie...)

2e semester?

- 'Base Stress' scenario: impact 1e semester herhaalt zich in 2e semester: geaggregeerd gemiddelde van de steekproef
- 'High Stress' scenario: sterkere impact dan Base Stress: Q25

Financiële impact Covid-19 op de resultatenrekening (2020)

Kosten

+

Bv.

- Beschermingsmateriaal voor het personeel / schoonmaakkosten / afvalbeheer
- Aanpassingen infrastructuur (triage, beveiligde ruimtes...)
- Testing
- Overuren, uitzonderlijke prestaties, wachtpremies, interimpersoneel

-

Bv.

- Honoraria
- Aankoop farmaceutische producten
- Etenswaaren
- Facturatiekosten
- Opleidingen
- Economische werkloosheid

Opbrengsten

+

Compensaties:

- Federaal
- Regionaal/lokaal

**Niet opgenomen
in de projectie!**

-

Bv.

- Honoraria
- Forfaits
- Kamersupplementen
- Farmac. producten
- Inkomsten parking, cafetaria

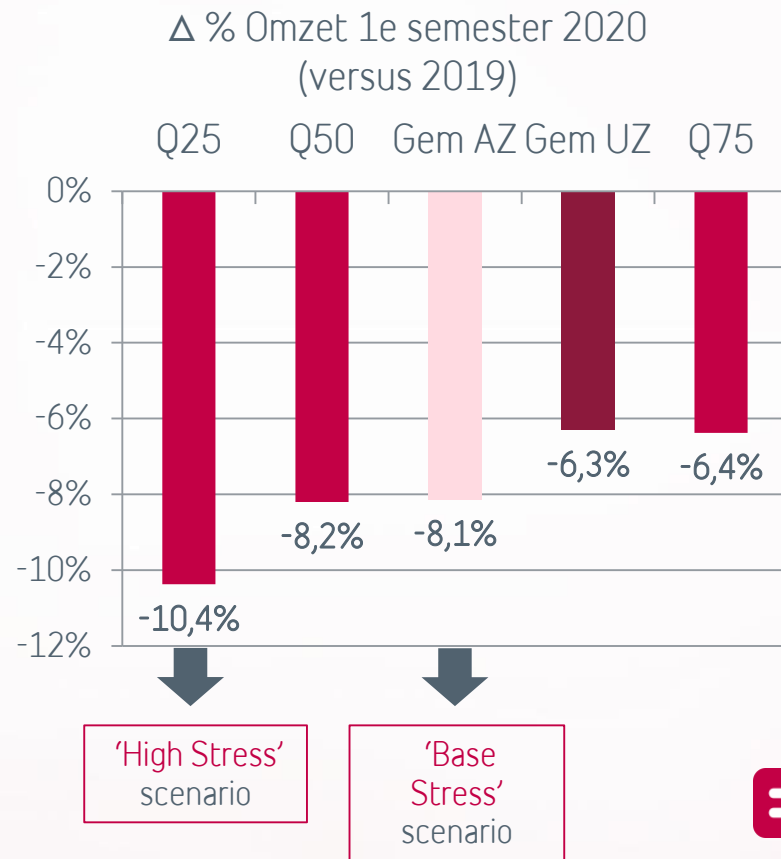
Meerkost Covid-19

Afname niet-Covid-19-activiteiten

Sterke afname omzet (raming 2020)

	AZ		UZ
	Δ %	Δ %	Δ %
Omzet	2019 +5,0	2020 -8,1	2020 -6,3

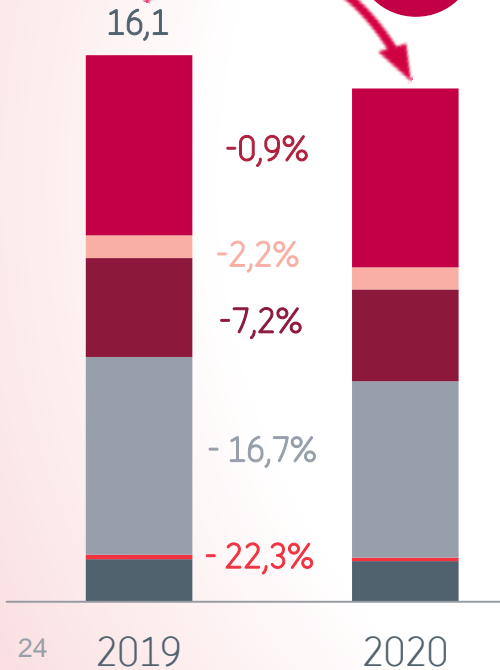
Daling belangrijke inkomstenbronnen honoraria en farmaceutische producten hebben een grote impact op resultaat

AZ

In mia €

Omzet
-8,1%

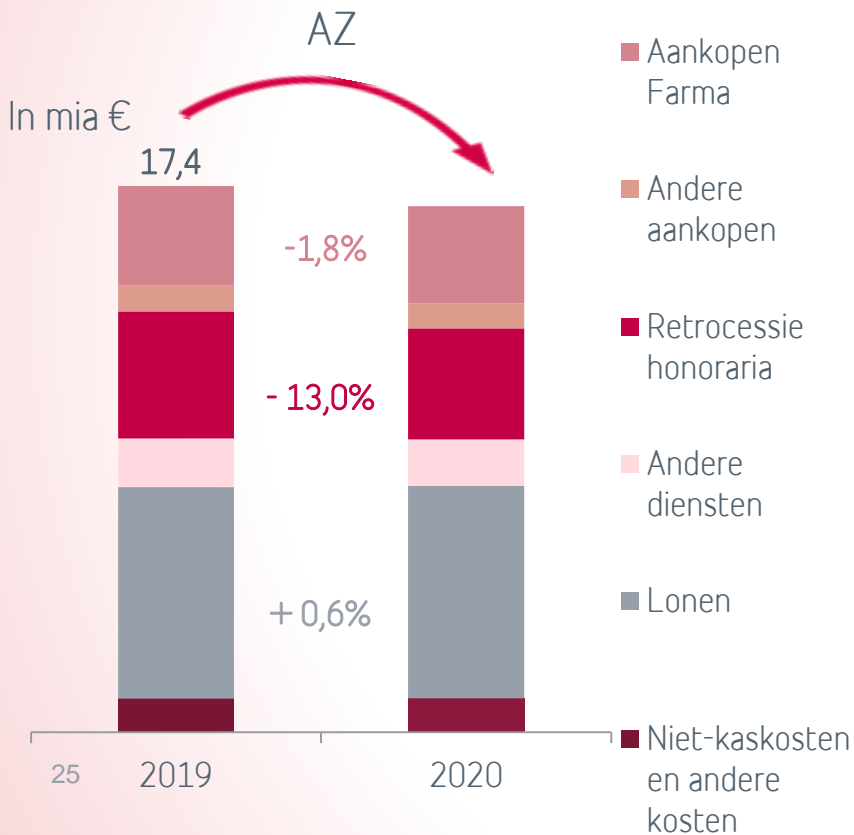
- BFM
- Forfaits
- Farma
- Honoraria
- Kamersuppl. en nevenproducten
- Geact. interne prod. & overige bedrijfsopbrengsten

	AZ		UZ
	Δ %	Δ %	Δ %
	2019	2020	2020
Omzet	+5,0	-8,1	-6,3
BFM en inhaalbedragen	+1,9	-0,9	-0,8
Forfaits - RIZIV	+5,6	-2,2	-7,6
Farmac. producten	+11,4	-7,2	-0,9
Honoraria (incl. GPB)	+4,4	-16,7	-13,6
Kamersuppl. en nevenproducten	+4,5	-22,3	-17,9

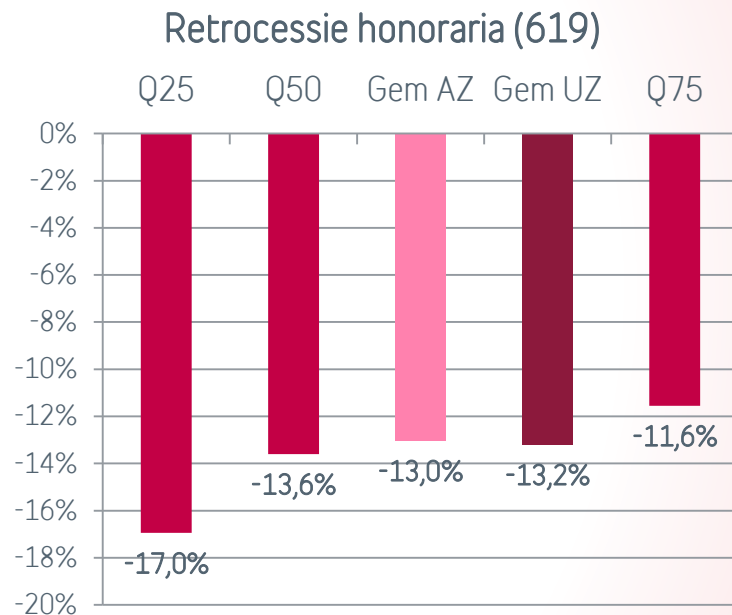
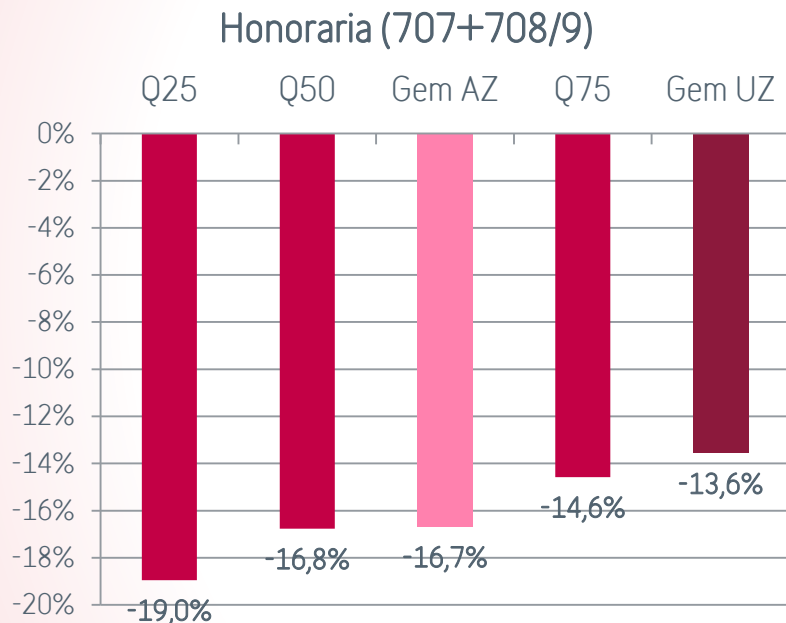
Daling activiteiten overschaduwet meerkosten Covid-19

	AZ		UZ
	Δ %	Δ %	Δ %
	2019	2020	2020
Omzet	+5,0	-8,1	-6,3
• Farmac. producten	+11,1	-1,8	+4,0
• Retrocessie honoraria	+4,5	-13,0	-13,2
• Lonen	+2,5	+0,6	+2,8
Totaal courante kosten	+4,6	-3,6	+2,4

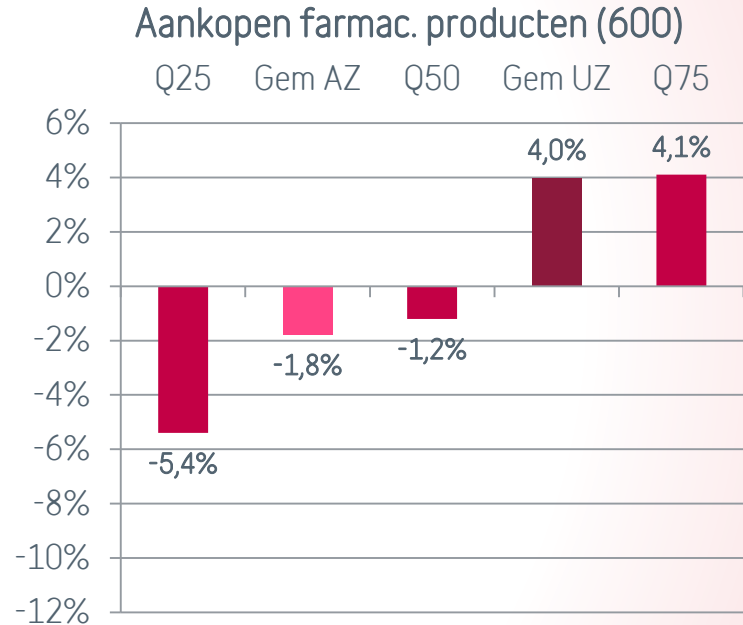
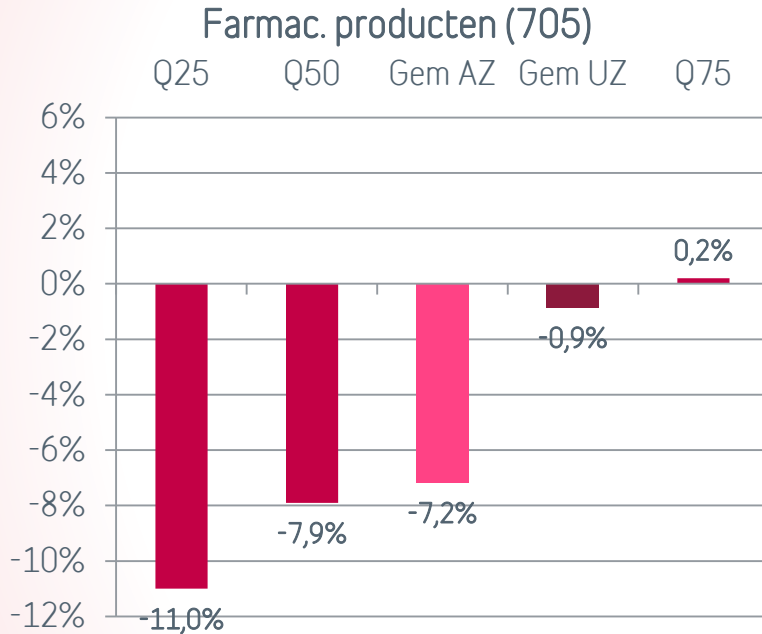
Honoraria: relatief gelijklopende evoluties tussen ziekenhuizen onderling

Bron: steekproef met resultaten juni 2020 in vergelijking met de resultaten juni 2019

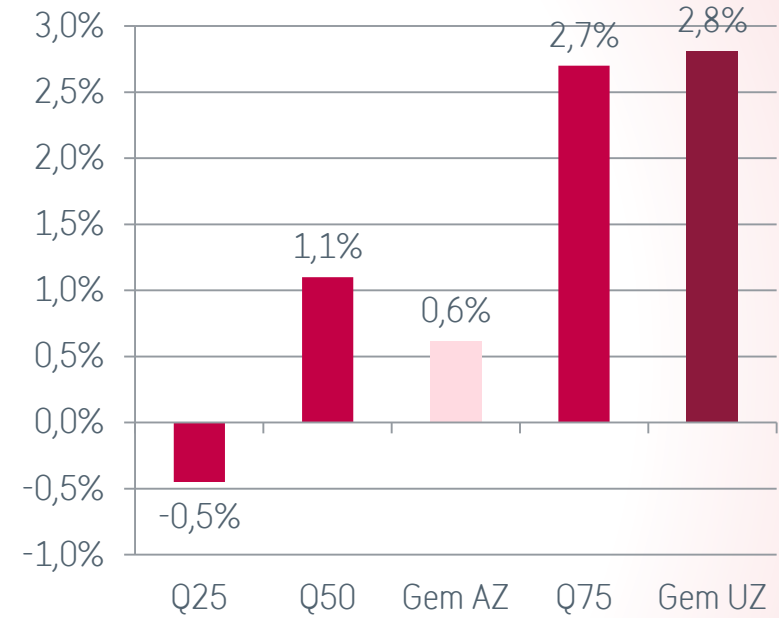
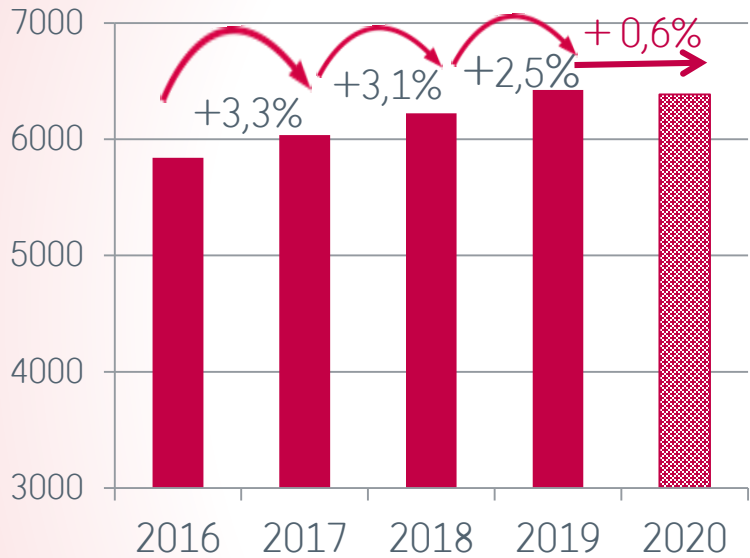
Farmaceutische producten: wel grote verschillen tussen ziekenhuizen onderling

Bron: steekproef met resultaten juni 2020 in vergelijking met de resultaten juni 2019

Personeelskosten: minder snelle stijging en merkbare verschillen tussen ziekenhuizen

Toename < Budget 2020 (indexering in maart → 1,67% op jaarbasis + anciënniteit)

- Heel beperkt gebruik van tijdelijke werkloosheid overmacht - begin 1e golf
- Langdurig afwezig
- Covid-gerelateerd ouderschapsverlof

Welke impact op het bedrijfsresultaat?

'Base Stress' scenario

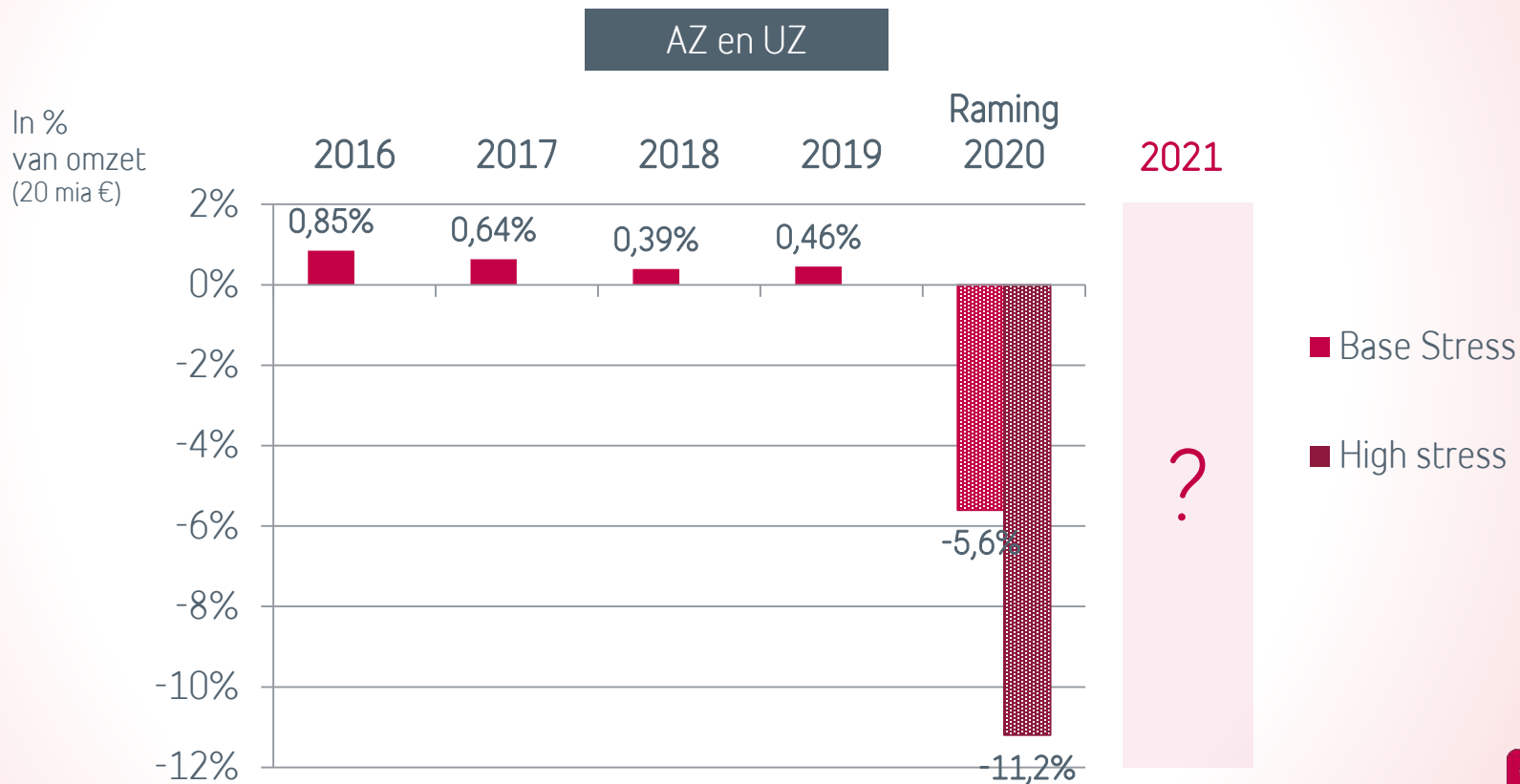
	AZ		UZ	
	2019	2020	2019	2020
Bedrijfsopbrengsten	+4,7%	-8,3%	+5,3%	-4,6%
Bedrijfskosten	+4,6%	-3,6%	+5,9%	+2,4%
Verschil	+0,1%	-4,7%	-0,6%	-7,0%

Impact inwerkingtreding
van **Ziekenhuisnoodplan**

Een spectaculaire en onrustwekkende daling van het courant resultaat

Kanttekeningen bij deze eerste inschattingen voor 2020

- Deze eerste inschattingen van de impact moeten **heel voorzichtig** geïnterpreteerd worden (zie methodologie en hypothesen voor de extrapolatie)
- Meer nog dan het tekort in absolute bedragen, is het niveau van de compensaties de **uitdaging op korte termijn**, gezien de heel zwakke courante resultaten gegenereerd door de sector. De financiële structuur die overblijft na de compensaties zal bepalen of de sector klaar is voor toekomstige uitdagingen.
- **Op middellange termijn** kan deze gezondheidscrisis ons lessen helpen trekken uit de pijnpunten en verschillen in het financieringssysteem van de ziekenhuizen.

Welke steunmaatregelen voorziet de overheid?

Compensatie van kosten

Compensatie van inkomstendaling

Federaal

Forfaitaire compensatie van de **"meerkosten"** op basis van een bevraging door de FOD Volksgezondheid

Compensatie **garanties "normaal" budget** (BFM, forfaits, farmaceutische producten)

Compensatie van **verlies aan honoraria** (ziekenhuis)

Toekenning van voorlopige steun van 2 miljard via een **thesaurievoorschot → te regulariseren** tegen einde 2020 en 1^e semester 2021

Gewesten en gemeenschappen

Uitzonderlijke subsidies (Aviq, Vipa, Fed Wal-BRU, GGC) om de uitzonderlijke **meerkosten «infrastructuur en uitrusting»** > 1 jaar te dekken

Toekenning van een forfaitaire en definitieve tussenkomst (per erkend/verantwoord bed)

De gezondheidszorg centraal in toekomstig beleid?

Nieuw federaal regeerakkoord

- Verhoging van de zorgnorm (2,5% per jaar + inflatie)
- Structurele integratie van de middelen uit het 'Zorgpersoneelfonds' in het budget
- Budget voor farmaceutische producten beheersen
- Financiering kadert binnen een meerjarenbegroting

Europees relanceplan: gaan we naar een gezondere Europese Unie?

- **Doel:** de nationale systemen van gezondheidszorg versterken en de bevoorrading voor kritische medische producten verzekeren
- Nieuwe EU-programma's voor de gezondheidszorg: EU4Health (9,4 miljard) en RescEU (3,5 miljard)
- Oprichting voorzien van een *Health Emergency Response Authority* (HERA)

Besluit

- De jaren tot 2019 verlopen vrij gelijkaardig
- Ondanks een heel lichte verbetering blijft de financiële situatie in 2019 uiterst fragiel en delicaat
- De solvabiliteit zonder investeringssubsidies (eigen vermogen) bedraagt 23,6% en komt dus hoger uit dan het richtcijfer van 20%
- De extreem lage marges blijven dus een realiteit: los van de uitzonderlijke omstandigheden, bedraagt het courant resultaat 0,48% van de omzet
- De eerste prognoses rond de impact van Covid-19 in 2020 (rekening houdend met het voorbehoud) suggereren een nooit eerder geziene turbulentie, met een potentieel even grote financiële impact op de cashflow en de solvabiliteit

2020: een kantelmoment voor ons zorgsysteem en de manier waarop onze ziekenhuissector georganiseerd is?

VIDEO

Frank Vandenbroucke, vice-eersteminister en minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid

